

KO E TOHI ‘A PAULA KO E ‘APOSETOLO KI HE KAKAI HEPELŪ

1 Kuo hā‘ele mai ‘a Kalaisi mei he Tamai kiate kitautolu ‘i he kuonga ki mui ni, 4 ‘oku mu‘a ia ‘i he kau ‘āngelo, ‘i he anga mo e ngāue.

¹ Ko e ‘Otua, ‘aia na‘e folofola ‘i mu‘a ‘i he ngaahi kuonga kehekehe mo e ngaahi anga kehekehe ki he ngaahi tamai ‘i he kau palōfita, ² Kuo ne folofola ‘i he ngaahi ‘aho ki mui ni kiate kitautolu ‘i hono ‘Alo, ‘aia kuo ne tu‘utu‘uni ke ‘a‘ana ‘ae ngaahi me‘a kotoa pē, ‘aia ne ne ngaohi ai foki ‘ae ngaahi maama; ³ Ko e malama ia ‘o hono nāunau, mo e tatau ‘aupito ‘o ‘ene ‘afio, pea ‘oku ne poupou hake ‘ae me‘a kotoa pē ‘aki ‘ene folofola mālohi, pea kuo hili ‘ene fai ‘e ia ‘ae totongi ‘i he ‘etau ngaahi angahala, pea nofo hifo ia ‘i he nima to‘omata‘u ‘oe Fungani Mā‘olunga; ⁴ Pea kuo mā‘olunga lahi ‘aupito ia ‘i he kau ‘āngelo, koe me‘a ‘i he ‘ene ma‘u totonu ‘ae huafa lelei lahi ‘iate kinautolu. ⁵ He na‘e pehē ‘e ia ‘anefē ki ha ‘āngelo fē,

“Ko hoku ‘Alo koe,

kuo u fakatupu koe ‘i he ‘aho ni?”

Pea toe pehē,

“Te u hoko au ko e Tamai kiate ia,

pea ‘e hoko ia ko e ‘Alo kiate au?”

⁶ Pea ‘i he ‘omi ‘e ia ‘ae ‘uluaki fakatupu ki māmani, na‘e toe pehē ‘e ia, “Ke hū kiate ia ‘ae kau ‘āngelo kotoa pē ‘ae ‘Otua.” ⁷ Pea ki he kau ‘āngelo ‘oku pehē ‘e ia,

“Oku ne ngaohi ‘ene kau ‘āngelo *ke hangē* ko e matangi,
mo ‘ene kautauhi *ke hangē* ko e ulo afi.”

⁸ Ka ki he ‘Alo, ‘*oku ne pehē*,

“E ‘Otua, ko ho nofo‘anga ‘oku lauikuonga pea ta‘engata:

ko e tokotoko ‘o ho pule‘anga ko e tokotoko mā‘oni‘oni ia.

⁹ Kuo ke ‘ofa ki he mā‘oni‘oni, pea fehi‘a ki he angahala;

ko ia ko e ‘Otua, ko ho ‘Otua, kuo ne tākai ‘aki koe ‘ae lolo ‘oe fiefia ‘o lahi hake ‘i ho kāinga.”

¹⁰ Pea,

“Ko koe, ‘e ‘Eiki, na‘a ke ‘ai ‘i he kamata‘anga ‘ae tu‘unga ‘o māmani;

pea koe ngaahi langi ko e ngaue ia ‘a ho nima:

¹¹ E ‘auha ia; ka ‘e pehē ai pe ‘a koe;

‘e faka‘a‘au ia kotoa pē ke motu‘a ‘o hangē ko e kofu;

¹² Pea hangē ko e pulupulu te ke takatakai ia,

pea ‘e fakakehe ia:

ka ‘e pehē ai pe ‘a koe,

pea ‘e ‘ikai ngata ‘a ho ngaahi ta‘u.”

¹³ Ka na‘e pehē ‘e ia ‘anefē ki ha ‘āngelo fē,

“Nofu koe ‘i hoku nima to‘omata‘u,

kae‘oua ke u ngaohi ho ngaahi fili ko ho tu‘unga va‘e?”

¹⁴ ‘Ikai ko e kau laumālie tauhi pe ‘akinautolu kotoa pē, ‘oku fekaua ke tauhi‘i ‘akinautolu ‘e ma‘u ‘ae fakamo‘ui;

2

1 'Oku totonu 'etau talangofua kia Kalaisi Sisu, 5 Pea koe'uhi kuo ne to'o kiate ia 'etau anga, 14 He ko e me'a ia na'e tonu ke ne fai.

¹ Ko e me'a ia 'oku totonu ke 'āsili ai 'etau tokanga lahi ki he ngaahi me'a kuo tau fanongo ki ai, telia na'a tau tukuange mei ai 'i ha 'aho. ² He kapau na'e tu'uma'u 'ae lea na'e lea'aki 'e he kau 'āngelo, pea ko e maumau'i mo e talangata'a kotoa pē na'e ma'u hono totongi totonu; ³ E hao fēfē 'akitautolu, 'o kapau te tau ta'etokanga ki he fakamo'ui lahi ko ia? 'Aia na'e fuofua fakahā 'e he 'Eiki, pea na'e fakamo'oni ia kiate kitautolu 'ekinautolu na'e fanongo *kiate ia*; ⁴ Na'e fakamo'oni foki 'e he 'Otua, 'aki 'ae ngaahi faka'ilonga, mo e ngaahi me'a fakafo, mo e ngaahi mana kehekehe, pea mo e ngaahi foaki 'oe Laumālie Mā'oni'oni, 'o fakatatau ki hono finangalo 'o'ona. ⁵ He 'oku 'ikai te ne fakamo'ulaloa ki he kau 'āngelo 'ae maama kaha'u, 'aia 'oku mau lea ki ai. ⁶ Ka 'oku fakahā 'e ha tokotaha 'i he potu 'e taha, 'o pehē, "Ko e hā 'ae tangata, 'oku ke tokanga'i ia? Pe ko e foha 'oe tangata, 'oku ke 'a'ahi ai kiate ia? ⁷ Na'a ke ngaohi ia 'o mā'ulalo si'i 'i he kau 'āngelo; ne ke fakapale 'aki ia 'ae nāunau mo e ongoongolelei, 'o fakanofu ia ke pule'i 'ae ngaahi ngaue 'a ho nima: ⁸ Kuo ke fakamo'ulaloa 'ae me'a kotoa pē ki hono lalo va'e." Pea 'i he'ene "fakamo'ulaloa 'ae me'a kotoa pē kiate ia," na'e 'ikai fakatoe ha me'a 'e ta'e'aikilalo 'iate ia. Ka 'oku te'eki ai ketau mamata kuo fakamo'ulaloa 'ae me'a kotoa pē kiate ia. ⁹ Ka 'oku tau mamata kia Sisu, kuo fakapale 'aki ia 'ae nāunau mo e ongoongolelei, koe'uhi ko e kātaki

‘ae pekia, ‘aia na’e ngaohi ke mā‘ulalo si‘i ‘i he kau ‘āngelo, ke ne kamata ‘e ia ‘ae pekia koe‘uhi ko e kakai kotoa pē, ko e me‘a ‘i he ‘alo‘ofa ‘ae ‘Otua. ¹⁰ He na’e taau mo ia, ‘aia ‘oku ma‘ana ‘ae me‘a kotoa pē, pea ‘oku mei ai ‘ae me‘a kotoa pē, ‘i he ‘omi ‘ae foha tokolahi ki he nāunau, ke fakahaohaoa ‘i he ngaahi mamahi ‘ae ‘Eiki ‘o ‘enau mo‘ui. ¹¹ He ko ia ‘oku ne fakama‘a, mo kinautolu kuo fakama‘a, ‘oku nau taha pe kotoa pē: ko ia ‘oku ‘ikai ai ke mā ia ke ui ‘akinautolu ko e kāinga, ¹² ‘O pehē, “Te u fakahā ho huafa ki hoku kāinga, ‘i he lotolotonga ‘oe siasi te u hiva fakafeta ‘i kiate koe.” ¹³ Mo toe *pehē*, “Te u falala kiate ia.” Pea toe *pehē*, “Vakai ko au mo e fānau kuo foaki ‘e he ‘Otua kiate au.” ¹⁴ Pea ko e me‘a ‘i he ma‘u ‘e he fānau ‘ae kakano mo e toto, na’e ‘ai foki ‘e ia ‘ae anga ko ia; koe‘uhi ke faka‘auha ‘e ia ‘i he mate ‘aia na’e ‘a‘ana ‘ae mālohi ‘oe mate, ko e tēvolo; ¹⁵ Mo fakamo‘ui ‘akinautolu na’e mo‘ua pōpula ‘i he manavahē ki he mate, ‘i henau mo‘ui kotoa pē. ¹⁶ He ko e mo‘oni na’e ‘ikai puke ‘e ia ‘ae kau ‘āngelo; ka na‘a ne puke ‘e ia ‘ae hako ‘o ‘Epalahame. ¹⁷ Ko ia na’e taau ai mo ia ke hoko ‘o tatau mo hono kāinga ‘i he me‘a kotoa pē, koe‘uhi ke ne hoko ko e fungani taula‘eiki ‘alo‘ofa mo angatonu ‘i he ngaahi me‘a ‘ae ‘Otua, ke fai ‘ae fakalelei koe‘uhi ko e angahala ‘ae kakai. ¹⁸ He ko e me‘a ‘i he‘ene mamahi ‘a‘ana ‘i hono ‘ahi‘ahi‘i, ‘oku ne fa‘a fai ke tokoni ‘i ‘akinautolu ‘oku ‘ahi‘ahi‘i.

3

1 ‘Oku lelei pea lahi ‘a Kalaisi kia Mōsese, 7 Ko ia kapau ‘e ‘ikai te tau tui kiate ia, ‘e totonu ke lahi

*hake hotau tautea 'i he tautea na'e hoko ki 'Isileli
loto fefeka.*

¹ Ko ia, 'e kāinga mā'oni'oni, 'oku kau 'i he ui mei he langi, tokanga lahi ki he 'aposestolo mo e fungani taula'eiki 'o 'etau lotu, ko Kalaisi Sisu; ² 'Aia na'e angatonu kiate ia ne ne fakanofa ia, 'o hangē foki ko Mōsese 'i hono fale kotoa pē. ³ He na'e totonu ke ne ma'u 'e ia 'ae ongoongolelei lahi 'ia Mōsese, 'o hangē 'oku ma'u 'e ia 'oku langa 'ae fale 'ae ongoongolelei lahi 'i he fale. ⁴ He kuo langa kotoa pē 'ae fale 'e ha taha; ka ko ia kuo ne langa 'ae ngaahi me'a kotoa pē ko e 'Otua. ⁵ Pea na'e angatonu mo'oni 'a Mōsese 'i hono fale kotoa pē, 'o hangē ko e tamaio'eiki, ko e fakamo'oni 'oe ngaahi me'a ko ia 'e lea'aki; ⁶ Ka ko Kalaisi ko e 'Alo ia 'i hono fale 'o'ona; pea ko hono fale 'akitautolu, 'o kapau te tau kuku ma'u 'ae tui mo e fiefia 'oe 'amanaki lelei 'o a'u ki he iku'anga. ⁷ Ko ia ('o hangē ko e lea 'ae Laumālie Mā'oni'oni, "Ko e 'aho ni, 'o kapau te mou fanongo ki hono le'o, ⁸ 'Oua na'a mou fakafefeka homou loto, 'o hangē ko ia 'i he fakahouhau 'i he 'aho 'oe 'ahi'ahi 'i he toafa: ⁹ 'Aia na'e 'ahi'ahi'i au 'e ho'omou ngaahi tamai, pea nau 'ahi'ahi kiate au, 'onau mamata ki he'eku ngaahi ngaue 'i he ta'u 'e fāngofulu. ¹⁰ Ko ia ne u fehi'a ai ki he to'utangata ko ia, peau pehē, "Oku nau he ma'uaipē 'i honau loto: pea 'oku 'ikai te nau 'ilo hoku ngaahi hala.' ¹¹ Ko ia ne u fuakava ai 'i he'eku houhau, 'E 'ikai te nau hū ki hoku mālōlō'anga.)" ¹² Tokanga, 'e kāinga, telia na'a ai hamou tokotaha ha loto kovi 'o ta'etui, he mavahe mei he 'Otua mo'ui. ¹³ Ka ke feakonaki'aki 'akimoutolu 'i he 'aho kotoa pē, 'oku lolotonga

hono ui, “Ko e ‘aho ni;” telia na‘a mataila hamou tokotaha ‘i he fakakākaa‘i ‘e he angahala. ¹⁴ He kuo ma‘u ‘ekitautolu ‘a Kalaisi, ‘o kapau te tau kuku ma‘u ‘a ‘etau fuofua tui ‘o a‘u ki he iku‘anga; ¹⁵ Pea lolotonga ‘oku pehē, “Ko e ‘aho ni, ‘o kapau te mou fanongo ki hono le‘o, ‘oua na‘a fakafefeka homou loto, ‘o hangē ko ia ‘i he fakahouhau.” ¹⁶ He ko hai na‘e fakahouhau ‘i he hili ‘enau fanongo? ‘Ikai ko kinautolu kotoa pē na‘e ha‘u mei ‘Isipite ia Mōsese? ¹⁷ Ka ko hai ne houhau ai ia ‘i he ta‘u ‘e fāngofulu? ‘Ikai ko kinautolu na‘e angahala, pea tō honau ‘anga‘anga ‘i he toafa? ¹⁸ Pea na‘e fuakava ia kia hai “‘e ‘ikai te nau hū ki hono mālōlō‘anga,” ka kiate kinautolu pe na‘e ta‘etui? ¹⁹ Ko ia ‘oku tau ‘ilo, na‘e ‘ikai fa‘a hū atu ‘akinautolu ko e me‘a ‘i he ta‘etui.

4

1 Ko e mālōlō‘anga ‘oe Kalisitiane ‘oku lava‘i ‘i he tui, 12 Ko e mālohi ‘oe folofola ‘ae ‘Otua. 14 Na‘e ongo‘i ‘e Sisu ‘ae ngaahi mamahi, ka na‘e ‘ikai ‘iate ia ‘ae angahala, 16 Ko ia pe te tau ‘alu atu ai ki he nofo‘anga ‘oe ‘alo‘ofa.

¹ Ko ia ketau manavahē, telia, ‘i he tuku mai ‘ae tala‘ofa ‘oe hū ki hono mālōlō‘anga, ‘e ai hamou tokotaha ‘e tomui ki ai. ² He kuo fakahā ‘ae ongoongolelei kiate kitautolu, ‘o hangē ko kinautolu: ka ko e fanongo ki he folofola na‘e ‘ikai ‘aonga kiate kinautolu, ko e ‘ikai ke felingi‘aki ia ‘ae tui ‘ekinautolu na‘e fanongo. ³ He ko kitautolu ‘oku tui kuo tau hū ki he mālōlō‘anga, ‘o hangē ko ‘ene folofola, “Kuo u fuakava ‘i he ‘eku houhau, E ‘ikai te nau hū ki hoku mālōlō‘anga:” ka kuo faka‘osi

‘ae ngaahi ngaue talu ‘ae fakatupu ‘o māmani. ⁴ He na’e lea pehē ‘e ia ‘i he potu ‘e taha ki hono fitu ‘oe ‘aho, “Pea na’e mālōlō ‘ae ‘Otua ‘i hono fitu ‘oe ‘aho mei he’ene ngaue kotoa pē.” ⁵ Pea mo eni foki, “E ‘ikai te nau hū ki hoku mālōlō‘anga.” ⁶ Ko ia koe‘uhi kuo pau ‘e hū ki ai ‘ae ni‘ihi, pea na’e ‘ikai hū ‘akinautolu na’e tomu‘a malanga ia ki ai, ko e me‘a ‘i he ta‘etui: ⁷ (Pea toe kotofa ‘e ia ‘ae ‘aho ‘e taha, ‘o pehē mai ‘ia Tevita, “Ko e ‘aho ni,” ‘i he hili ‘ae ngaahi ta‘u lahi; ‘o hangē ko hono fakahā, “Ko e ‘aho ni, ‘o kapau te mou fanongo ki hono le‘o, ‘oua na‘a fakafefeka homou loto.” ⁸ He ka ne foaki ‘e Siosiua, ‘ae mālōlō‘anga kiate kinautolu, pehē, ‘e ‘ikai folofola ia ki mui ki ha ‘aho kehe. ⁹ Ko ia ‘oku kei toe ‘ae mālōlō‘anga fakaSāpate ki he kakai ‘ae ‘Otua. ¹⁰ He ko ia kuo hū ki hono mālōlō‘anga, kuo mālōlō foki ‘e ia mei he’ene ngaue ‘a‘ana, ‘o hangē ko e ‘Otua mei he’ene ngaue.) ¹¹ Ko ia ke tau fai feinga ke hū ki he mālōlō‘anga ko ia, telia na‘a ai ha taha ‘e hinga ‘i he fai ‘o fakatatau ki he ta‘etui ko ia. ¹² He ko e folofola ‘ae ‘Otua ‘oku mo‘ui, mo mālohi, pea māsila lahi ‘i ha heletā ‘oku fakatoumata, ‘oku ‘asi ki hono vahe‘i ‘oe loto mo e laumālie, mo e ngaahi hokotanga hui mo e uho, pea ‘oku ne fakahā ‘ae ngaahi mahalo mo e filio‘i ‘oe loto. ¹³ Pea ‘oku ‘ikai ha me‘a ‘e taha ‘oku ta‘ehāmai ‘i hono ‘ao: ka ‘oku telefua pea tokaima‘ananga ‘ae me‘a kotoa pē ki he fofonga ‘o ia ‘aia te tau fakamaau ki ai. ¹⁴ Ko ia ‘i he‘etau ma‘u ‘ae fungani taula‘eiki lahi, ‘aia kuo hū atu ‘i he langi, ko Sisu ko e ‘Alo ‘oe ‘Otua, ke tau puke ma‘u ‘a ‘etau lotu. ¹⁵ He ‘oku ‘ikai ke tau ma‘u ‘ae fungani taula‘eiki ‘oku ta‘emanava‘ofa ki

he'etau ngaahi vaivai; ka na'e 'ahi'ahi'i tatau pe ia 'i he me'a kotoa pē, ka na'e 'ikai ha'ane angahala. ¹⁶ Ko ia ke tau ha'u mālohi ai ki he 'afio'anga 'oe 'alo'ofa, koe'uhi ke tau ma'u 'ae 'alo'ofa, pea 'ilo mo e foaki 'ofa, ke tokoni mai 'i he 'aho 'e 'aonga ai.

5

1 Ko e lahi mo e ongo lelei 'oe ngaue fakataula'eiki 'a hotau Fakamo'ui. 11 'Oku ne valoki'i 'ae ta'e'ilo lahi ki ai.

¹ Ko eni, ko e taula'eiki lahi kotoa pē kuo fili mei he kakai, kuo fakanofa ia ma'ae kakai 'i he ngaahi me'a 'ae 'Otua, koe'uhi ke ne 'atu 'ae ngaahi me'a foaki mo e ngaahi feilaulau koe'uhi ko e angahala: ² 'Aia 'oku ne fa'a 'ofa mamahi ki he vale, pea mo e hēhē; koe'uhi kuo takataki foki ia 'e he vaivai. ³ Pea ko e me'a ia 'oku totonu ke ne fai tatau ai 'ae feilaulau ma'ae kakai, pea ma'ana foki, koe'uhi ko e angahala. ⁴ Pea 'oku 'ikai to'o 'e ha tangata 'ae ngaue tapu ni kiate ia, ka ko ia kuo ui 'e he 'Otua, 'o hangē ko 'Elone. ⁵ Pea pehē, na'e 'ikai fakaongoongolelei 'e ia ia 'e Kalaisi, ke ne hoko ai ko e fungani taula'eiki; ka ko ia ne ne pehē kiate ia, "Ko hoku 'Alo koe, kuo u fakatupu koe he 'aho ni." ⁶ 'O hangē ko 'ene lea foki 'e taha, "Ko e taula'eiki koe 'o ta'engata, 'i he lakanga 'o Melekiseteki." ⁷ 'Aia 'i he ngaahi 'aho 'o hono sino, kuo ne 'ohake 'ae hū mo e kole tāuma'u, fakataha mo e tangi mālohi mo e lo'imata, kiate ia na'e fa'a fai ke fakamo'ui ia mei he mate, pea na'e ongo'i ia 'i he me'a na'e manavahē ai ia; ⁸ Neongo ko e 'Alo ia, ka na'e akonekina ia ke talangofua 'e he ngaahi me'a na'a ne kātaki; ⁹ Pea kuo fakahaohaoa

ia, pea ne hoko ko e tupu'anga 'oe mo'ui ta'engata kiate kinautolu kotoa pē 'oku talangofua kiate ia; ¹⁰ Kuo ui 'e he 'Otua ko e fungani taula'eiki 'i he lakanga 'o Melekiseteki. ¹¹ 'Aia 'oku 'i ai 'ae ngaahi me'a lahi 'iate kinautolu ke lea'aki, pea faingata'a hono fakamatala, ko e me'a 'i ho'omou ta'eongongofua. ¹² He ko e me'a 'i he fuoloa kuo taau mo kimoutolu ke akonaki, ka 'oku 'aonga ke toe akonekina 'akimoutolu pe ko e hā hono 'uluaki tefito 'oe ngaahi folofola 'ae 'Otua; pea kuo mou toe tatau mo ia 'oku 'aonga ki ai 'ae hu'ahuhu, kae 'ikai ha me'akai mālohi. ¹³ He ko ia kotoa pē 'oku fakahuhu 'i he hu'ahuhu, 'oku ta'epoto ia 'i he folofola 'oe mā'oni'oni: he ko e vavevale ia. ¹⁴ Ka ko e me'akai mālohi, 'oku 'anautolu 'oku matu'otu'a, 'akinautolu ko e me'a 'i he maheni ai, 'i he fa'a ngāue'aki 'ae ngaahi anga 'o honau loto, 'oku nau 'ilo ai 'ae lelei mo e kovi.

6

1 'Oku ne enginaki ke 'oua na'a hinga mei he tui, 11 Ka nau tu'uma'u, 12 Pea fa'a ngaue, mo fa'a fai ke tatali ki he 'Otua, 13 koe'uhi 'oku mo'oni 'ae 'Otua 'i he'ene tala'ofa.

¹ Ko ia foki, ke tuku ki mui 'ae ngaahi 'uluaki akonaki 'a Kalaisi, ka tau fai atu ki he haohaoa; ke 'oua na'a toe ai 'ae tu'unga 'ae fakatomala mei he ngaahi ngaue mate, pea mo e tui ki he 'Otua, ² 'Ae akonaki 'oe ngaahi papitaiso, mo e hilifaki 'oe nima, mo e toetu'u 'oe mate, mo e fakamaau ta'engata. ³ Pea te tau fai eni, 'o kapau 'e lelei ki he 'Otua. ⁴ He koe'uhi 'e 'ikai 'aupito mafai kiate kinautolu na'e mu'aki māmangia, mo nau kamata

‘ae foaki mei ‘olunga, pea nau ma‘u mo e Laumālie Mā‘oni‘oni, ⁵ Pea kuo nau kamata ‘ae folofola lelei ‘ae ‘Otua, mo e ngaahi mālohi ‘oe maama ‘e ha‘u, ⁶ Pea kuo nau hinga atu, ‘e *‘ikai mafai* ke toe fakafo‘ou ‘akinautolu ki he fakatomala; he ‘oku nau toe tutuki ki he ‘akau ‘ekinautolu pe ‘ae ‘Alo ‘oe ‘Otua, ‘o fai fakahāhā pe ‘a hono fakamaa‘i. ⁷ He ko e kelekele ‘oku ne inumia ‘ae ‘uha ‘oku fa‘a tō ki ai, pea tupu mei ai ‘ae ‘akau ‘oku taau mo kinautolu ‘oku tauhi ia, ‘oku tāpuekina ia mei he ‘Otua: ⁸ Ka ko ia ‘oku tupu mei ai ‘ae ‘akau talatala mo e talatala‘āmoa, kuo si‘aki, pea kuo ofi ki he mala‘ia; ko hono ngata‘anga ‘o ia ko e vela. ⁹ Ka ko kimoutolu, ‘e kāinga, neongo ‘oku pehē ni ‘emau lea, ka ‘oku mau ‘amanaki ki he ngaahi me‘a lelei lahi ‘iate kimoutolu, mo e ngaahi me‘a ‘oku hoa mo e fakamo‘ui. ¹⁰ He ‘oku ‘ikai ta‘eangatonu ‘ae ‘Otua, ke ne fakangalo‘i ho‘omou ngaue mo e feinga ‘ofa, ‘aia kuo mou fakahā ki hono huafa, ‘i ho‘omou tauhi‘i ‘ae kāinga mā‘oni‘oni, mo ho‘omou ngaue. ¹¹ Pea ko homau loto, ke taki taha fakahā ‘ekimoutolu ‘ae fa‘a fakakukafi ko ia ki he ‘ilo pau ‘oe ‘amanaki lelei ‘o a‘u ki he ngata‘anga: ¹² Ke ‘oua na‘a mou fakapikopiko, ka ‘e fa‘ifa‘itaki kiate kinautolu kuo nau lava‘i ‘i he tui mo e fa‘a kātaki ‘ae ngaahi tala‘ofa. ¹³ He na‘e tala‘ofa ‘ae ‘Otua kia ‘Epalahame, pea koe‘uhi kuo ‘ikai ha taha ‘e lahi hake ke ne fuakava ai, ne ne fuakava ‘iate ia pe, ¹⁴ ‘o pehē, “Ko e mo‘oni ‘i he fakamonū‘ia te u fakamonū‘ia‘i koe, pea ‘i he fakatokolahi te u fakatokolahi‘i koe.” ¹⁵ Pea kuo hili ‘ene kātaki fuoloa, ne ma‘u ‘e ia ‘ae tala‘ofa. ¹⁶ He ko e mo‘oni

‘oku fuakava ‘ae kakai ‘i he lahi hake: pea ko e fuakava ke fakamo‘oni ‘aki, ko e fakangata ia ‘oe fakakikihi kotoa pē kiate kinautolu. ¹⁷ Pea ‘i he me‘a ni, kuo finangalo ‘ae ‘Otua ke fakahā ‘o lahi ki he kakai na‘e tala‘ofa ki ai ‘ae ta‘efa‘aliliu ‘o ‘ene folofola, pea ne fakamo‘oni ‘aki ia ‘ae fuakava: ¹⁸ Koe‘uhi ‘i he me‘a ta‘efa‘aliliu ‘e ua, ‘aia kuo ‘ikai ai ‘aupito fa‘a loi ‘ae ‘Otua, ke ma‘u ‘ekitautolu ‘ae fiemālie lahi, ‘akitautolu kuo feholaiki ki he hūfanga, ke puke ki he ‘amanaki lelei kuo tuku ‘i hotau ‘ao: ¹⁹ ‘Aia kuo tau ma‘u ‘o hangē ko e taula ‘oe laumālie, pea ‘oku ma‘u mo ta‘engāue, pea ‘oku tau ia ki he *potu* ‘i loto puipui; ²⁰ ‘Aia kuo hū ki ai ‘a Sisu ko e takimu‘a ma‘atautolu, ko e taula‘eiki lahi ‘o ta‘engata ‘i he lakanga ‘o Melekiseteki.

7

1 Ko e taula‘eiki ‘a Kalaisi Sisu ‘i he lakanga ‘o Melikiseteke, 11 Pea ko ia ‘oku lahi ai ia ‘i he kau taula‘eiki ‘i he lakanga ‘o ‘Elone.

¹ He ko e Melikiseteke ni, ko e tu‘i ‘o Salema, ko e taula‘eiki ‘ae ‘Otua fungani mā‘olunga, ‘aia na‘e fakafetaulaki kia ‘Epalahame ‘i he‘ene liu mai mei he tāmata‘i ‘oe ngaahi tu‘i, pea ne tāpuaki ia; ² ‘Aia ne ‘atu ki ai foki ‘e ‘Epalahame hono hongofulu ‘oe vahe ‘oe me‘a kotoa pē; ko e ‘uluaki ‘uhinga ‘o *hono hingoa* “ko e Tu‘i ‘oe mā‘oni‘oni,” pea ko e Tu‘i ‘o Salema, ‘aia, “ko e Tu‘i ‘oe fiemālie;” ³ Ta‘eha‘anetaimai, ta‘eha‘anefa‘ē, ta‘ehanohohoko, kuo ‘ikai ha kamata‘anga ‘o hono ngaahi‘aho, pe ha ngata‘anga ‘o ‘ene mo‘ui; ka kuo tatau mo e ‘Alo ‘oe ‘Otua; pea nofo ko e taula‘eiki ‘o lauikuonga. ⁴ Ko eni, ke tokanga ki hono lahi ‘oe

tangata ni, 'aia na'e 'atu ki ai 'e he mu'aki tamai ko 'Epalahame hono hongofulu 'oe vahe 'oe koloa 'i he vete. ⁵ Pea ko e mo'oni ko kinautolu 'i he ngaahi foha 'o Livai, 'oku ma'u 'ae ngaue fakataula'eiki, 'oku 'iate kinautolu 'ae fekau 'o fakatatau ki he fono ke to'o hono hongofulu 'oe vahe 'oe me'a mei he kakai, 'io, mei honau kāinga, neongo ko e tupu foki 'akinautolu mei he sino 'o 'Epalahame: ⁶ Ka ko ia 'oku 'ikai lau hono hohoko meiate kinautolu, ne ma'u 'e ia hono hongofulu 'oe vahe 'oe me'a mei 'a 'Epalahame, mo ne tāpuaki ia 'aia na'e 'a'ana 'ae ngaahi tala'ofa. ⁷ Pea ko e mo'oni ta'ehakikihi ki ai, 'oku tāpuaki'i 'e he lahi hake 'ae si'i hifo. ⁸ Pea 'oku ma'u 'i heni 'e he kau tangata 'oku *hokohoko* mate pe hono hongofulu 'oe vahe 'oe me'a; kae 'i hena 'e ia 'oku fakamo'oni ki ai 'oku mo'ui ai pe. ⁹ Pea hangē ka pehē 'eku lea, ko Livai foki, 'aia 'oku ne ma'u hono hongofulu 'oe vahe 'oe me'a, na'e 'atu 'e ia hono hongofulu 'oe vahe ia 'Epalahame: ¹⁰ He na'e kei 'i he sino 'o 'ene tamai ia, 'i he 'ena fetaulaki mo Melekiseteki. ¹¹ Ko ia ka ne ai ha haohaoa 'i he kau taula'eiki 'oe fa'ahinga 'o Livai, (he na'e ma'u ai 'e he kakai 'ae fono,) ko e hā hono 'aonga 'oe fokotu'u mo e taula'eiki 'e taha 'i he lakanga 'o Melekiseteki, kae 'ikai ui 'i he lakanga 'o 'Elone? ¹² He ko e me'a 'i he fetongi 'ae kau taula'eiki, 'oku totonu ai foki ke fetongi mo e fono. ¹³ He ko ia 'oku lea'aki ki ai 'ae ngaahi me'a ni, 'oku 'i he fa'ahinga 'e taha, pea na'e 'ikai ha taha mei ai 'e ngaue 'i he 'esifeilaulau. ¹⁴ He kuo ha mo'oni na'e tupu 'a hotau 'Eiki meia Siuta; 'ae fa'ahinga ko ia na'e 'ikai 'aupito ke lea ki ai 'a Mōsese ki he ngaue fakataula'eiki. ¹⁵ Kae mu'a

hake eni foki: koe‘uhi kuo fokotu‘u ‘ae taula‘eiki ‘e taha ‘o fakatatau mo Melekiseteki, ¹⁶ ‘Aia ‘oku fakanofo, kae ‘ikai hangē ko e tu‘utu‘uni ‘oe fekau fakakakano, kae fakatatau ki he mālohi ‘oe mo‘ui ta‘engata. ¹⁷ He ‘oku ne fakapatonu mai, “Ko e taula‘eiki koe ‘o lauikuonga ‘i he lakanga ‘o Melekiseteki.” ¹⁸ He ‘oku ai mo‘oni hono fakanagata ‘oe fekau na‘e mu‘omu‘a, koe‘uhi ko hono vaivai mo hono ta‘eaonga. ¹⁹ He na‘e ‘ikai faka-haohaoa ‘e he fono ha me‘a e taha, ka ko e fakahoko pe ‘oe ‘amanaki lelei; ‘aia ‘oku tau ‘unu‘unu atu ai ki he ‘Otua. ²⁰ Pea koe‘uhi na‘e ‘ikai pehē ia ka ‘i he fuakava: ²¹ (He na‘e ngaohi ‘akinautolu koe kau taula‘eiki ta‘eha fuakava; ka ko ia ‘i he fuakava ‘iate ia na‘a ne pehē ki ai, “Kuo fuakava ‘e he ‘Eiki, pea ‘e ‘ikai tē ne liliu, Ko e taula‘eiki koe ‘o lauikuonga ‘i he lakanga ‘o Melekiseteki:”) ²² Kuo pehē hono lelei lahi hake ‘oe fakapapau ‘oe hoko ‘a Sisu ko e fakalaloa. ²³ Pea ko e mo‘oni, na‘a nau tokolahi ‘ae kau taula‘eiki, he na‘e ‘ikai ke tuku fuoloa ‘akinautolu ko e me‘a ‘i he mate: ²⁴ Ka ko e tangata ni, ko e me‘a ‘i he‘ene tolonga ‘o ta‘engata, kuo ma‘u ‘e ia ‘ae ngaue fakataula‘eiki ‘oku ta‘eliliu. ²⁵ Ko ia foki ‘oku ne fa‘a fai ai ke fakamo‘ui haohaoa ‘akinautolu ‘oku ha‘u ki he ‘Otua ‘iate ia, ko e me‘a ‘i he‘ene mo‘ui ma‘uaipē ke hūfaki‘i ‘akinautolu. ²⁶ He na‘e taau mo kitautolu ‘ae fungani taula‘eiki pehē, ‘oku mā‘oni‘oni, ta‘eha‘anekovi, pea ta‘e‘uli, pea mavahe mei he kau angahala, pea fakamā‘olunga hake ‘i he ngaahi langi; ²⁷ ‘Aia na‘e ‘ikai ke ne hangē ko e kau taula‘eiki lahi ko ia, ke ne tomu‘a feilaulau ‘i he ‘aho kotoa pē koe‘uhi ko ‘ene angahala ‘a‘ana, pea toki *fai* koe‘uhi ko e kakai: he

na'e fai ia 'e ia 'o tu'o taha pe, 'i he'ene 'ohake 'e ia ia. ²⁸ He 'oku ngaohi 'e he fono ke taula'eiki lahi 'ae kau tangata 'oku vaivai; ka 'oku fakanofa 'ae 'Alo, 'aia kuo fakahaohaoa 'o ta'engata 'e he lea 'oe fuakava na'e ki mui 'i he fono.

8

1 Ko e me'a 'i he ngaue fakataula'eiki 'o ta'engata 'a Kalaisi kuo 'osi hono 'aonga, pea ngata 'ae ngaue fakataula'eiki 'akinautolu mei he fa'ahinga 'o Livai. 7 Pea ngata 'ae 'uluaki fuakava na'e fai mo e mātu'a 'i mu'a, 'i he fuakava ta'engata 'oe ongoongolelei.

¹ Pea ko hono me'a lahi *eni* 'i he ngaahi lea ni: 'Oku tau ma'u 'ae fungani taula'eiki pehē, pea kuo nofo ia 'i he nima to'omata'u 'oe 'afio'anga 'oe Fungani Mā'olunga 'i he ngaahi langi; ² Ko e tauhi 'oe potu tapu, mo e fale fehikitaki mo'oni, 'aia na'e fokotu'u 'e he 'Otua, kae 'ikai ko e tangata. ³ He ko e taula'eiki lahi kotoa pē, kuo fakanofa ke ne 'ohake 'ae ngaahi me'a foaki mo e ngaahi feilaulau: ko ia na'e totonu mei ai ki he tangata ni ke 'ohake foki 'e ia ha me'a. ⁴ He ka ne 'i māmani ia, 'e 'ikai taula'eiki ia, koe'uhi 'oku ai 'ae kau taula'eiki 'oku nau 'ohake 'ae ngaahi me'a foaki 'o fakatatau mo e fono: ⁵ 'Akinautolu 'oku tauhi 'o fakatatau mo e ata 'oe ngaahi me'a 'oe langi, 'o hangē ko e valoki'i 'e he 'Otua 'a Mōse 'i he'ene teu ke langa 'ae fale fehikitaki: he na'e pehē mai 'e ia, "Vakai ke ke ngaohi 'ae me'a kotoa pē 'o fakatatau ki hono fakatātā na'e fakahā kiate koe 'i he mo'unga." ⁶ Ka ko eni, kuo ma'u 'e ia 'ae ngaue 'oku lelei lahi, 'o hangē ko hono lelei lahi 'oe fuakava 'oku fakalaloa ai ia, 'aia 'oku

fokotu‘u ‘i he ngaahi tala‘ofa lelei lahi. ⁷ He ka ne haohaoa ‘ae ‘uluaki *fuakava* ko ia, pehē, ne ‘ikai kumi ha potu mo hono ua. ⁸ Koe‘uhi ‘i he‘ene ta‘efiemālie, na‘e pehē ‘e ia kiate kinautolu, “Vakai, ‘oku pehē ‘e Sihova, ‘e hoko mai ‘ae ngaahi ‘aho te u fai ai ‘ae fuakava fo‘ou mo e fale ‘o ‘Isileli mo e fale ‘o Siuta: ⁹ ‘O ‘ikai tatau mo e fuakava ‘aia ne u fai mo ‘enau ngaahi tamai, ‘i he ‘aho ne u puke ai honau nima ke tataki ‘akinautolu mei he fonua ko ‘Isipite; ‘oku pehē ‘e Sihova, koe‘uhi na‘e ‘ikai ke nau tu‘uma‘u ‘i he‘eku fuakava, pea ne u ta‘etokanga‘i ‘akinautolu. ¹⁰ He ko eni ‘ae fuakava ‘aia te u fai mo e fale ‘o ‘Isileli ‘oka hili ange ‘ae ngaahi ‘aho ko ia, ‘oku pehē ‘e Sihova; Teu ‘ai ‘eku ngaahi fekau ki honau lotu, pea tohi ia ‘i honau laumālie: pea teu hoko ko honau ‘Otua, pea ‘e hoko ‘akinautolu ko hoku kakai: ¹¹ Pea ‘e ‘ikai te nau taki taha ako ki hono kaungā‘apī, mo taki taha ki hono kāinga, ‘o pehē, ‘Ke ‘ilo ‘a Sihova:’ he koe‘uhi ‘e ‘ilo‘i au kotoa pē, mei he iiki ‘o a‘u ki he lalahi. ¹² He te u ‘alo‘ofa ki he‘enau ta‘emā‘oni‘oni, pea ko ‘enau ngaahi angahala mo ‘enau hia, ‘e ‘ikai te u kei manatu‘i.” ¹³ Pea ‘i he‘ene pehē, Ko e *fuakava* fo‘ou, kuo hā ai kuo motu‘a ‘ae ‘uluaki. Pea ko ia kuo motu‘a mo vaivai, kuo tei mole ia.

9

1 Ko e fakamatala ‘oe ngaahi ngaue mo e ngaahi feilaulau toto ‘oe fono, 11 ‘Oku si‘i hifo ‘aupito hono ‘aonga mo hono haohaoa ‘i he toto mo e feilaulau ‘a Kalaisi.

¹ Ko eni, na‘e ma‘u mo‘oni foki ‘e he ‘uluaki *fuakava* ‘ae ngaahi ngaue faka‘eiki, pea mo e potu tapu kuo ‘o māmani. ² He na‘e langa ‘ae ‘uluaki fale

fehikitaki; 'aia na'e 'i ai 'ae tu'unga maama, mo e 'ai'anga me'a, mo e mā 'oe 'ao; 'aia na'e ui ko e potu tapu. ³ Pea na'e 'i loto 'i hono ua 'oe puipui, 'ae fale fehikitaki 'aia 'oku ui ko e potu toputapu; ⁴ Na'e 'i ai 'ae ipu koula 'ai'anga afi, mo e puha 'oe fuakava na'e 'u'ufi takatakai 'aki 'ae koula, 'aia na'e ai 'ae ipu koula na'e 'i ai 'ae mana, mo e tokotoko 'o 'Elone na'e moto, mo e ongo maka lafalafa 'oe fuakava; ⁵ Pea na'e 'i 'olunga 'i ai 'ae ongo selupi 'oe nāunau na'e fakamalu 'ae nofo'anga 'alo'ofa; 'aia 'e 'ikai te mau fa'a fakamatala kotoa pē eni. ⁶ Pea kuo pehē hono teuteu 'oe ngaahi me'a ni, pea hū ma'uaipē 'ae kau taula'eiki ki he 'uluaki fale fehikitaki, 'o fai ai 'enau ngaahi ngaue. ⁷ Ka ko hono ua, na'e ngata 'i he taula'eiki lahi, 'o liunga taha pe, 'i he ta'u kotoa pē, ka na'e 'ikai ta'ehatoto, 'aia ne ne 'atu ma'ana, mo e fai hala 'ae kakai: ⁸ Ko e faka'ilo eni 'e he Laumālie Mā'oni'oni, na'e te'eki ai ke fakahā 'ae hala ki he potu tapu, 'i he kei tu'u 'ae 'uluaki fale fehikitaki; ⁹ 'Aia ko e fakatātā ki he kuonga ko ia, pea na'e 'atu 'i ai 'ae ngaahi me'a foaki mo e ngaahi feilaulau, ka na'e 'ikai fa'a fai ia ke fakahaohaoa 'ae loto 'o ia na'e fai ki ai; ¹⁰ Ko e ngaahi me'akai mo inu pe, mo e ngaahi fufulu kehekehe, mo e ngaahi tu'utu'uni fakasino, na'e fokotu'u kae'oua ke hoko 'ae kuonga 'oe fakafo'ou. ¹¹ Ka 'i he hoko mai 'a Kalaisi, ko e taula'eiki lahi 'oe ngaahi me'a lelei 'e hoko, 'i he fale fehikitaki 'oku lahi hake mo haohaoa 'aupito na'e 'ikai ngaohi 'aki 'ae nima, ko hono 'uhinga, 'oku 'ikai 'oe māmani; ¹² Pea na'e 'ikai 'i he toto 'oe fanga kosi mo e 'uhiki'i pulu, 'a 'ene hū 'o liunga taha pe ki he potu tapu, ka

‘i hono ta‘ata‘a ‘o‘ona, kuo ne lava‘i ‘ae huhu‘i ta‘engata. ¹³ He kapau na‘e fakamā‘oni‘oni‘i ‘ae ta‘ema‘a ki he fakama‘a ‘oe sino, ‘i he luluku ‘aki ‘ae toto ‘oe fanga pulu tangata mo e fanga kosi, mo e efu ‘oe pulu fefine: ¹⁴ E fēfē hono lahi hake ‘oe fakama‘a homou loto mei he ngaahi ngaue mate ‘e he ta‘ata‘a ‘o Kalaisi, ‘aia na‘a ne feilaulau ‘aki ia ta‘ehanomele ‘i he Laumālie ta‘engata ki he ‘Otua, ke mou tauhi ‘ae ‘Otua mo‘ui? ¹⁵ Pea ko e me‘a eni kuo hoko ai ia ko e fakalaloa ‘oe fuakava fo‘ou, kae fai ‘i he pekia ‘ae totongi ki he ngaahi angahala na‘e fai ‘i he ‘uluaki fuakava, pea ma‘u ‘ekinautolu kuo ui ‘ae tala‘ofa ‘oe nofo‘anga ta‘engata. ¹⁶ He ka ‘i ai ha fuakava, ‘oku totonu ke ‘i ai foki mo e mate ‘o ia ‘oku ne fakamo‘oni ‘ae fuakava. ¹⁷ He ‘oku mālohi ‘ae fuakava ko e hili ‘ae mate: ka ‘i he kei mo‘ui ‘ae fakamo‘oni, ‘oku ‘ikai ‘aupito hano mālohi. ¹⁸ Ko ia na‘e ‘ikai fakamo‘oni ‘ae ‘uluaki *fuakava* ka ‘i he toto pe. ¹⁹ He kuo lea‘aki ‘e Mōsese ‘ae fekau kotoa pē ki he kakai kotoa pē ‘o fakatatau ki he fono, pea to‘o ‘e ia ‘ae toto ‘oe fanga ‘uhiki‘i pulu mo e fanga kosi, fakataha mo e vai, mo e fulufulu‘i sipi kulokula, mo e ‘isope, ‘o ne luluku ‘aki ‘ae tohi, pea mo e kakai kotoa pē, ²⁰ ‘o ne pehē, “Ko e toto eni ‘oe fuakava ‘aia kuo fekau ‘e he ‘Otua kiate kimoutolu.” ²¹ Pea na‘a ne luluku foki ‘aki ‘ae toto ‘ae fale fehikitaki, mo e ngaahi me‘a kotoa pē na‘e fai ‘aki ‘ae ngaue. ²² Pea kuo mei ‘osi ‘ae me‘a kotoa pē ‘i hono fakama‘a ‘aki ‘ae toto ‘o fakatatau ki he fono; pea ka ‘ikai lilingi ‘ae toto ‘oku ‘ikai ha fakamolemole. ²³ Ko ia na‘e totonu ai ke fakama‘a ‘aki eni ‘ae ngaahi fakatātā ‘oe ngaahi me‘a ‘i he langi; ka ko e ngaahi me‘a ‘i he langi ‘aki ‘ae ngaahi feilaulau ‘oku lelei lahi hake. ²⁴ He na‘e

‘ikai hū ‘a Kalaisi ki he potu tapu na‘e ngaohi ‘aki ‘ae nima, ‘*aiā* ko e fakatātā *pe* ki he mo‘oni; ka ki he lotu langi, ke ne fakahā eni ia ‘i he ‘ao ‘ae ‘Otua koe‘uhi ko kitautolu. ²⁵ Pea na‘e ‘ikai foki ke ne feilaulau ‘aki ia ‘o liunga lahi, ‘o hangē ko e hū ‘ae taula‘eiki lahi ki he potu tapu ‘i he ta‘u kotoa pē mo e toto kehe; ²⁶ He ka ne pehē, Ta ‘e liunga lahi ‘ene mamahi talu hono fakatupu ‘o māmani: ka ko eni, kuo ne fakahā ia ‘o tu‘o taha ‘i he ngata‘anga ‘o māmani, ke ne ‘ave ‘ae angahala ‘i he feilaulau ‘aki ia ‘e ia. ²⁷ Pea hangē kuo pau ke mate ‘o tu‘o taha ‘ae kakai, kae hili ia ko e fakamaau: ²⁸ Pea pehē foki, kuo feilaulau ‘aki ‘a Kalaisi ‘o liunga taha, ke ne fua ‘ae ngaahi hia ‘ae tokolahi; pea ‘e fakahā ia ko hono liunga ua, kiate kinautolu ‘oku ‘amanaki kiate ia, ki he fakamo‘ui, ka ‘e ‘ikai *ke ‘ave* ‘ae angahala.

10

1 Ko e vaivai ‘oe ngaahi feilaulau ‘i he fono. 10 Ko e feilaulau ‘oe sino ‘o Kalaisi kuo ‘atu ‘o tu‘o taha, 14 Kuo to‘o atu ‘e ia ‘ae mala‘ia ‘oe angahala ‘o ta‘engata. 19 Ko e enginaki ke kuku ma‘u ‘ae tui, ‘i he fa‘a kātaki mo e fakafeta‘i.

¹ He ko e me‘a ‘i he ma‘u ‘e he fono ‘ae ‘ata pe ‘oe ngaahi me‘a lelei ‘e hoko, kae ‘ikai ko hono tatau mo‘oni ‘oe ngaahi me‘a, ‘oka ‘ikai fa‘a fai ia ‘i he ngaahi feilaulau ko ia ‘oku nau fa‘a ‘atu ‘i he ta‘u kotoa pē, ke fakahaohaoa‘i ‘akinautolu ‘oku fai ki ai. ² He ka ne pehē, ‘ikai kuo tuku hono feilaulau‘aki? He koe‘uhi koe kau lotu kuo fakama‘a ‘o tu‘o taha, ‘e ‘ikai te nau kei ongo‘i lotu ‘ae angahala. ³ Ka ‘i he ngaahi *feilaulau* ko ia ‘oku

ai 'ae fakamanatu ki he angahala 'i he ta'u kotoa pē. ⁴ He 'oku 'ikai 'aupito mafai ke 'ave 'ae angahala 'e he toto 'oe fanga pulu mo e fanga kosi. ⁵ Ko ia 'oku pehē ai 'e ia, 'i he'ene hā'ele mai ki māmani, "Ko e feilaulau mo e me'a foaki na'e 'ikai te ke finangalo ki ai, ka kuo ke teuteu 'ae sino mo'oku: ⁶ Ko e ngaahi feilaulau tutu mo e ngaahi feilaulau koe'uhi ko e angahala 'oku 'ikai te ke fiemālie ai. ⁷ Peau toki pehē, "E 'Otua, vakai, 'oku ou ha'u ke fai ho finangalo: he kuo tohi 'i he tohi tākai 'iate au.'" ⁸ Pea 'i he'ene fuofua pehē mai, "Ko e feilaulau mo e me'a foaki mo e feilaulau tutu mo e feilaulau koe'uhi ko e angahala, na'e 'ikai te ke finangalo ki ai," pe fiemālie ai 'aia 'oku 'atu 'o fakatatau ki he fono; ⁹ Pea toki pehē 'e ia, "E 'Otua, vakai, 'oku ou ha'u ke fai ho finangalo." 'Oku ne 'ave 'ae 'uluaki, ka ne fokotu'uma'u hono ua. ¹⁰ Pea ko e finangalo ko ia 'oku fakamā'oni'oni'i ai 'akitautolu, 'i he feilaulau 'aki 'ae sino 'o Sisu Kalaisi 'o liunga taha pe. ¹¹ Pea 'oku tu'u 'ae taula'eiki kotoa pē 'i he 'aho fulipē 'o tauhi, mo feilaulau 'aki 'o liunga lahi 'ae ngaahi feilaulau pe ko ia, 'aia 'oku 'ikai 'aupito fa'a fai ke 'ave 'ae angahala: ¹² Ka ko ia, kuo hili 'ene 'atu 'ae feilaulau 'e taha koe'uhi ko e angahala, pea nofo ia 'o ta'engata 'i he nima to'omata'u 'oe 'Otua; ¹³ Pea talu mei ai, mo 'ene 'amanaki, kae'oua ke ngaohi hono ngaahi fili ko hono tu'ungava'e. ¹⁴ He ko e feilaulau pe taha kuo ne fakahaohaoa ai 'o ta'engata 'akinautolu kuo fakamā'oni'oni'i. ¹⁵ 'Aia 'oku fakamo'oni 'e he Laumālie Mā'oni'oni kiate kitautolu: he kuo hili 'ene mu'aki lea mai, ¹⁶ "Ko e fuakava eni 'aia te u fai mo kinautolu 'oka hili 'ae ngaahi 'aho ko ia,

pea 'oku pehē 'e Sihova, Te u 'ai 'eku ngaahi fekau ki honau lotu, pea te u tohi ia 'i honau laumālie; ¹⁷ Pea "ko 'enau ngaahi angahala mo 'enau ngaahi hia, 'e 'ikai te u kei manatu'i." ¹⁸ Pea ko ia 'oku 'i ai 'ae fakamolemole 'o ia, 'e 'ikai ha kei feilaulau koe'uhi ko e angahala. ¹⁹ Ko ia, 'e kāinga, ko e me'a 'i he'ene 'apa'apangofua 'etau hū ki he potu tapu 'i he ta'ata'a 'o Sisu, ²⁰ 'I he hala fo'ou pea mo'ui, 'aia kuo ne fakatapui mo'otautolu, 'i he puipui, 'aia ko hono sino; ²¹ Pea 'i he ai mo e fungani taula'eiki ki he fale 'oe 'Otua; ²² Ke tau 'unu'unu atu 'i he lotu mo'oni mo e 'amanaki mālohi 'oe tui, kuo luluku hotau lotu mei he 'atamai kovi, pea fakama'a mo hotau sino 'aki 'ae vai ma'a. ²³ Ke tau puke ma'u 'ae fakahā 'oe tau tui 'o ta'engaeue; (he 'oku mo'oni ia kuo ne faka'ilo;) ²⁴ Pea tau fetokanga'aki ke fefaka'ai'ai'aki 'akitautolu ki he 'ofa mo e ngaahi ngaue lelei: ²⁵ Ke 'oua na'a si'aki 'ekitautolu 'e tau fa'a fakataha 'o hangē ko ia 'oku fai 'e he ni'ihi; kae feakonaki'aki 'akimoutolu: pea 'āsili ai, ko ho'omou 'ilo 'oku ofi mai 'ae 'aho. ²⁶ He kapau te tau angahala ka ko hotau lotu, ka kuo hili 'etau ma'u 'ae 'ilo 'oe mo'oni, 'oku 'ikai kei toe ha feilaulau koe'uhi ko e angahala, ²⁷ Ka ko e 'amanaki fakailifia ki he fakamaau mo e houhau vela, 'aia 'e faka'auha 'aki 'ae ngaahi fili. ²⁸ Ko ia na'a ne maumau'i 'ae fono 'a Mōsese, na'e mate ta'efakamolemolea 'i he fakamo'oni 'e toko ua pe toko tolu: ²⁹ Pea 'oku mou pehē, 'e fēfē hono lahi hake 'oe tautea 'e taau ke hoko kiate ia, kuo ne malaki hifo 'ae 'Alo 'oe 'Otua, pea ne ui 'ae ta'ata'a 'oe fuakava, 'aia na'e fakama'a 'aki ia, ko e me'a ta'ema'a, pea kuo ne fai fakamamahi ki he

Laumālie 'oe 'alo'ofa? ³⁰ He 'oku tau 'ilo ia 'aia kuo ne pehē, “'Oku pehē 'e Sihova, 'Oku 'a'aku 'ae tautea, te u totongi 'eau.” Pea toe pehē, “E fakamaau 'e Sihova 'a hono kakai.” ³¹ Ko e me'a fakailifia ke tō ki he nima 'oe 'Otua mo'ui. ³² Ka mou fakamanatu ki he ngaahi 'aho 'i mu'a, ne hili homou fakamā mangia, pea ne mou kātaki 'ae ta'u lahi 'oe ngaahi mamahi; ³³ Ko e ni'ihī, 'i hono ngaohi 'akimoutolu ko e siofia'anga 'i he ngaahi manuki mo e ngaahi fakamamahi; pea ko e ni'ihī, 'i ho'omou kaume'a mo kinautolu na'e pehē 'a honau ngaohi. ³⁴ He na'a mou manava'ofa kiate au 'i hoku ngaahi ha'i, pea na'a mou tali fiefia 'ae maumau 'o ho'omou koloa, ko ho'omou 'ilo 'oku mou ma'u 'i he langi 'ae koloa lelei lahi hake pea tolonga. ³⁵ Ko ia ke 'oua na'a si'aki ho'omou tui, 'aia 'oku lahi hono totongi lelei. ³⁶ He 'oku taau mo kimoutolu 'ae fa'a kātaki, koe'uhi ka hili ho'omou fai 'ae finangalo 'oe 'Otua, ke mou ma'u 'ae tala'ofa. ³⁷ “Koe'uhi 'e toetoe si'i pe, pea ko ia 'oku ha'u, 'e ha'u pe, pea 'e 'ikai fakatuai. ³⁸ Pea ko enī, 'E mo'ui 'ae tonuhia 'i he tui, ka, 'Oka fakaholomui ia, 'e 'ikai fiemālie hoku laumālie kiate ia.” ³⁹ Ka 'oku 'ikai te tau 'onautolu 'oku fakaholomui ki he mala'ia; kae 'onautolu 'oku tui ki he fakamo'ui 'oe laumālie.

11

1 Hono 'uhinga 'oe tui. 6 Ka 'ikai 'ae tui, pea 'ikai 'aupito te tau fa'a fakafiemālie ki he 'Otua. 7 Ko e fua lelei 'oe tui 'i ho kau mātu'a 'i mu'a.

¹ Ko enī, ko e tui ko e tu'unga ia 'oe ngaahi me'a 'oku 'amanaki lelei ki ai, ko e fakamo'oni 'oe ngaahi me'a ta'ehāmai. ² He ko ia na'e ma'u ai 'e he

mātu'a 'ae ongoongolelei. ³ Ko e tui 'oku tau 'ilo ai na'e fakatupu 'ae ngaahi maama 'e he folofola 'ae 'Otua, ko ia ko e ngaahi me'a 'oku 'ilo ni na'e 'ikai ke fakatupu 'aki 'ae ngaahi me'a na'e hā mai. ⁴ Ko e tui na'e 'atu ai 'e 'Epeli ki he 'Otua 'ae feilaulau lelei hake 'ia Keini, ko ia na'a ne ma'u ai 'ae fakamo'oni kuo fakatonuhia ia, ko e fakamo'oni 'e he 'Otua ki he'ene ngaahi foaki: pea 'oku ne kei lea'aki ia ka kuo mate ia. ⁵ Ko e tui na'e hiki ai 'a 'Inoke, ke 'oua na'a hoko kiate ia 'ae mate; pea na'e 'ikai 'ilo ia, koe'uhi kuo hiki ia 'e he 'Otua: he na'e te'eki fai hono hiki, kuo ne ma'u 'ae fakamo'oni ki he'ene fakafiemālie'i 'ae 'Otua. ⁶ Ka 'i he ta'ema'u 'ae tui 'oku 'ikai mafai hono fakafiemālie'i: he ko ia 'oku ha'u ki he 'Otua, 'oku totonu ke ne tui 'oku ai ia, pea 'oku ne totongi kiate kinautolu 'oku kumi lahi kiate ia. ⁷ Ko e tui 'a Noa, kuo hili hono valoki'i 'e he 'Otua ki he ngaahi me'a te'eki hā mai, na'e manavahē ai ia, pea ne fa'u 'ae vaka ke fakamo'ui ai hono fale; ko ia na'a ne fakahā ai hono kovi 'oe maama ko ia, pea ne lava'i ai 'ae fakatonuhia 'aia 'oku 'i he tui. ⁸ Ko e tui na'e talangofua ai 'a 'Epalahame, 'i hono ui ia ke 'alu atu ki ha potu te ne ma'u 'amui ko e nofo'anga; pea na'a ne fononga atu, 'o 'ikai te ne 'ilo pe ko 'ene 'alu ki fē. ⁹ Ko e tui na'a ne 'āunofa ai 'i he fonua 'oe tala'ofa, 'o hangē ha fonua ta'ekau ia ki ai, 'onau nonofo 'i he ngaahi fale fehikitaki fakataha mo 'Aisake mo Sēkope, 'onau kau fakataha 'i he tala'ofa pe ko ia: ¹⁰ He na'e 'amanaki 'e ia ki ha kolo kuo ai hono ngaahi tu'unga, 'aia na'e langa mo ngaohi 'e he 'Otua. ¹¹ Ko e tui na'e ma'u ai 'e Sela 'ae mālohi ke tuitu'ia ai ia, pea fanau'i 'e ia 'ae tama ka kuo lahi 'ene motu'a, he na'a ne pehē, 'oku mo'oni

ia ‘aia kuo faka‘ilo. ¹² Ko ia na‘e tupu ai mei he tokotaha, pea hangē ia ko ha mate, ‘ae tokolahi ke tatau mo e ngaahi fetu‘u ‘oe langi, pea hangē ko e ‘one‘one ‘i he matātahi ‘oku ta‘efa‘alaua. ¹³ Na‘e mate ‘akinautolu ni kotoa pē ‘i he tui, ‘o ‘ikai ke nau lava ‘i ‘ae ngaahi tala‘ofa, ka na‘a nau mamata mama‘o atu, mo ‘ilo pau ki ai, ‘o fā‘ufua ia, ‘onau fakahā ko e kau muli mo e kau ‘āunofa ‘akinautolu ‘i he māmani. ¹⁴ He ko kinautolu ‘oku lea pehē, ‘oku nau fakahā totonu, ‘oku nau kumi ha fonua. ¹⁵ Pea ko e mo‘oni, ka ne nau tokanga ki he *fonua* ko ia na‘a nau ha‘u mei ai, pehē, ne faingofua pe ‘enau toe foki atu. ¹⁶ Ka ko eni ‘oku nau holi ki he *fonua* lelei lahi, ‘aia ‘oku ‘i he langi: ko ia kuo ‘ikai mā ‘ae ‘Otua ‘i hono ui ia ko honau ‘Otua: he kuo ne teuteu ‘ae kolo mo‘onautolu. ¹⁷ Ko e tui na‘e feilaulau ‘aki ai ‘e ‘Epalahame ‘a ‘Aisake, ‘i hono ‘ahi‘ahi‘i: ‘io, ko ia ne ne ma‘u ‘ae ngaahi tala‘ofa, na‘a ne feilaulau ‘aki hono *foha* pe taha na‘e fakatupu, ¹⁸ ‘Aia na‘e pehē ki ai, “Ko ‘Aisake ‘e mei ai ho hako:” ¹⁹ ‘O ne ‘ilo, ‘oku fa‘a fai ‘e he ‘Otua hono fokotu‘u mei he mate; pea na‘a ne ma‘u ia mei ai foki ‘i he fakatātā. ²⁰ Ko e tui ne tāpuaki ai ‘e ‘Aisake ‘a Sēkope mo ‘Isoa ‘i he ngaahi me‘a ‘e hoko mai. ²¹ Ko e tui ‘a Sēkope, ‘i he‘ene teu ke mate, na‘a ne hū mo tāpuaki ai ‘ae ongo foha ‘o Siosefa, ‘i he‘ene fa‘aki ki hono tokotoko. ²² Ko e tui ‘a Siosefa, ‘i he‘ene teu ke mate, na‘a ne lea ai ki he ‘alu ‘ae fānau ‘a ‘Isileli; ‘o ne tuku ‘ae fekau koe‘uhi ko hono ngaahi hui ‘o‘ona. ²³ Ko e tui na‘e fufū ai ‘a Mōsese ‘e he‘ene mātu‘a, ‘i he māhina ‘e tolu, koe‘uhi na‘a nau ‘ilo ko e tamasi‘i faka‘ofa‘ofa ia; pea na‘e ‘ikai te na manavahē ki he fekau ‘ae tu‘i. ²⁴ Ko e tui ‘a Mōsese na‘a ne li‘aki ai, ‘i he‘ene lahi,

hono ui ia ko e tama 'ae 'ofefine 'o Felo; ²⁵ 'O ne fili mu'a ke ne kātaki 'ae mamahi fakataha mo e kakai 'ae 'Otua, 'i he'ene ma'u 'ae fiefia 'oe angahala 'o fuoloa si'i; ²⁶ 'O ne lau 'ae manuki koe'uhi ko Kalaisi ko e koloa lahi hake ia 'i he koloa 'o 'Isipite: he na'e sio fakamama'u ia ki he totongi. ²⁷ Ko e tui na'a ne li'aki ai 'a 'Isipite, 'o 'ikai manavahē ki he houhau 'ae tu'i: he na'a ne fakakukafi, 'o hangē 'oku ne mamata kiate ia 'oku ta'ehāmai. ²⁸ Ko e tui na'a ne fai ai 'a e *feilaulau* 'oe Lakaatu, mo e luluku 'oe toto, telia na'a ala kiate kinautolu 'aia na'a ne faka'auha 'ae 'uluaki fānau. ²⁹ Ko e tui na'a nau 'alu ai 'i he Tahī kulokula 'o hangē 'i he mōmoa: 'aia na'e 'ahi'ahi ke fai 'e he kakai 'Isipite, pea lōmaki ai 'akinautolu. ³⁰ Ko e tui na'e holo ai 'ae ngaahi 'a 'o Seliko, 'i he hili hono takatakai 'i he 'aho 'e fitu. ³¹ Ko e tui na'e 'ikai 'auha ai 'a Lehapi, ko e fefine fe'auaki, fakataha mo kinautolu na'e 'ikai tui, ko 'ene tali lelei pe 'ae kau matakai. ³² Pea ko e hā mo 'eku lea 'e fai? Koe'uhi 'e tuai 'aupito 'o kau ka lau kia Kitione, mo Pelaki, mo Samisoni, mo Sefita; mo Tevita foki, mo Samuela, mo e kau palōfita: ³³ 'Akinautolu na'e fakavaivai 'ae ngaahi pule'anga 'i he tui, mo fai mā'oni'oni, mo lava'i 'ae ngaahi tala'ofa, mo tāpuni 'ae ngutu 'oe fanga laione, ³⁴ 'O fu'ifu'i 'ae kakaha 'oe afi, pea hao 'i he mata 'oe heletā, pea fakamālohi'i 'i *he'enu* vaivai, na'a nau lototo'a 'i he tau, pea nau tulia 'ae ngaahi matatau 'oe kakai muli. ³⁵ Na'e ma'u 'e he kau fefine 'enu mate kuo fokotu'u mo'ui: pea na'e fakamamahi 'ae ni'ihi, 'o 'ikai te nau tali 'ae fakahaofia; kaekehe kenau lava'i 'ae toetu'u lelei hake: ³⁶ Pea na'e tō ki he ni'ihi 'ae 'ahi'ahi 'oe ngaahi manuki mo e kau'imaea, 'io, 'oe ngaahi

ha'i mo e nofo fale fakapōpula: ³⁷ Na'e tolongaki 'aki 'ae maka 'akinautolu, na'e kilisi 'o fahiua 'akinautolu, na'e 'ahi'ahi'i, na'e tāmate'i 'aki 'ae heletā: na'a nau 'alu fano 'i he kili'i sipi mo e kili'i kosi; kuo masiva, kuo mamahi, kuo ngao-hikovi'i; ³⁸ ('Akinautolu na'e 'ikai taau mo māmani ke ma'u:) na'a nau 'alu fano 'i he ngaahi toafa, mo e ngaahi mo'unga, pea 'i he ngaahi 'ana mo e luo 'oe kelekele. ³⁹ Pea ko e tui na'e ma'u ai 'ekinautolu ni kotoa pē 'ae ongoongolelei, ka na'e 'ikai lava 'i 'ae tala'ofa: ⁴⁰ Ko e me'a 'i he teuteu 'e he 'Otua 'ae me'a lelei hake mo'otautolu, ke 'oua na'a fakahaohaoa 'akinautolu ta'ekau ai 'akitautolu.

12

1 Ko e enginaki ke tui ma'uaipē, ke fa'a kātaki, pea angafaka'otua. 22 Ko e fakaongolelei 'ae fuakava fo'ou 'i he fuakava motu'a.

¹ Ko ia, ko e me'a 'i he kāpui 'akitautolu 'e he 'ao 'oe kau fakamo'oni tokolahi pehē, ke tau si'aki foki 'ae me'a mamafa kotoa pē, mo e angahala 'oku tau mo'uangofua ki ai, pea tau felele'i 'i he fakakukafi 'ae fakapuepue kuo tofi 'i hotau 'ao. ² 'O sio pe kia Sisu ko e kamata'anga mo e ngata'anga 'oe tui; 'aia ne ne kātaki 'ae pekia 'i he 'akau, mo ne ta'etokanga ki he fakamā, ko e me'a 'i he fiefia na'e tuku 'i hono 'ao, pea kuo nofo eni 'i he nima to'omata'u 'oe 'afio'anga 'oe 'Otua. ³ Ke mou tokanga'i ia na'a ne kātaki 'ae angatu'u pehē mei he kau angahala kiate ia, telia na'a mou fiu mo vaivai 'i homou loto. ⁴ 'Oku te'eki ai ke mou fekuki 'o a'u ki he mate, 'i he fekuki mo e angahala. ⁵ Pea kuo ngalo 'iate kimoutolu 'ae akonaki 'aia 'oku pehē kiate kimoutolu, 'o hangē ko e fānau, "Hoku foha, 'oua

na'a ke ta'etokanga'i 'ae tautea mei he 'Eiki, pe vaivai 'i he'ene valoki'i koe: ⁶ He ko ia 'oku 'ofa ki ai 'ae 'Eiki 'oku ne tautea, pea 'oku ne te'ia 'ae foha kotoa pē 'oku ne ma'u." ⁷ Kapau te mou kātaki 'ae tautea, pea 'oku fai ai 'e he 'Otua kiate kimoutolu 'o taau mo e ngaahi foha; he ko e foha fē ia 'aia 'oku 'ikai ke taute'i 'e he tamai? ⁸ Pea kapau 'oku 'ikai tautea 'akimoutolu, 'aia 'oku totofu ai kotoa pē, pea ta ko e tupu fe'auaki 'akimoutolu, pea 'oku 'ikai mo'oni ko e ngaahi foha. ⁹ Kae'uma'ā na'e tautea 'akitautolu 'e he ngaahi tamai 'o hotau sino, pea tau faka'apa'apa ki ai: 'e 'ikai lahi mu'a 'etau fakavaivai ki he Tamai 'oe ngaahi laumālie, pea mo'ui? ¹⁰ He ko e mo'oni na'a nau tautea 'o fa'iteliha pe 'akinautolu 'i he 'aho si'i pe; ka 'oku fai 'e ia ke 'aonga, ke *tau* kau ai 'i he'ene mā'oni'oni. ¹¹ Ko eni, 'oku 'ikai ha fiefia lolotonga ha tautea, ka ko e mamahi: hili ange ia 'oku tupu 'ae fua fakamelino 'oe mā'oni'oni kiate kinautolu kuo akonekina ai. ¹² Ko ia ke pou pou hake 'ae nima kuo tāupe, mo e fo'i tui 'oku vaivai; ¹³ Pea ngaohi 'ae 'alu'anga totonu ki homou va'e, telia na'a fakahē'i 'aia 'oku pipiki; kae fakamo'ui mu'a ia. ¹⁴ Tuli ke mou melino mo e kakai kotoa pē, pea ki he mā'oni'oni, 'aia ka 'ikai ma'u, 'e 'ikai mamata 'e ha tangata 'e tokotaha ki he 'Eiki: ¹⁵ 'O vakavakai lahi telia na'a tomui ha taha 'i he 'alo'ofa 'ae 'Otua; telia na'a ai ha aka kona 'e tupu pea fakamamahi'i ai 'akimoutolu, pea 'uli'i ai 'ae tokolah; ¹⁶ Telia na'a ai ha taha fe'auaki pe ha manuki 'oe me'a tapu, 'o hangē ko 'Isoa, 'aia na'a ne fakatau hono lelei 'oe 'uluaki foha 'aki 'ae me'akai pe taha. ¹⁷ He 'oku mou 'ilo 'i he hili ia, pea ne fiema'u 'ae tāpuaki,

na'e teke'i ia: he na'e 'ikai te ne 'ilo ke liliu 'aki hono loto, neongo 'a 'ene kumi ia 'i he feinga mo e lo'imata. ¹⁸ He 'oku 'ikai ke mou hoko ni ki he mo'unga 'e fa'a alasi, 'aia ne vela 'aki 'ae afi, pea ki he 'uli'uli, mo e fakapo'uli, mo e afā, ¹⁹ Pea mo e pā mai 'oe me'a lea mo e ongo 'oe ngaahi lea; 'aia na'e kole ai 'akinautolu na'e fanongo ke 'oua na'a toe lea'aki kiate kinautolu: ²⁰ (He na'e 'ikai te nau fa'a tali 'aia na'e fekau mai, "Pea na'a mo e manu kapau 'e lave ki he mo'unga, 'e tolongaki ia 'aki 'ae maka, pe hoka'i ke 'asi 'aki 'ae fo'i tao:" ²¹ Pea ko hono fakailifia fau 'oe me'a na'e hā mai, na'e pehē ai 'e Mōsese, "Oku ou mātu'aki manavahē, mo tetetete:") ²² Ka kuo mou hoko ni ki he mo'unga ko Saione, ki he kolo 'oe 'Otua mo'ui, ki he Selūsalema mei he langi, pea ki he fakataha 'oe kau 'āngelo tokolahi ta'efa'alaua. ²³ Ki he fakataha'anga lahi, pea ko e siasi 'oe tangata angatonu kuo fakahaohaoa, ²⁴ Pea kia Sisu ko e fakalaloa 'oe fuakava fo'ou, pea ki he ta'ata'a 'oku luluku, 'aia 'oku lea'aki 'ae ngaahi me'a lelei lahi 'i *he toto* 'o 'Epeli. ²⁵ Vakai ke 'oua na'a mou ta'etokanga'i ia 'oku folofola. He kapau na'e 'ikai hao 'akinautolu na'e ta'etokanga'i ia na'e lea 'i māmani, 'e fēfee'i 'akitaautolu, 'o kapau te tau tafoki meiate ia 'oku mei he langi? ²⁶ 'Aia na'e lulululu 'a māmani 'e hono le'o 'i he kuonga ko ia: ka kuo tala'ofa eni, 'o pehē, "Ko e toe taha teu lulululu kae 'ikai ngata ki māmani pe, ka ko e langi foki." ²⁷ Pea ko e pehē, "Ko e toe taha," ko e fakahā 'oe hiki 'oe ngaahi me'a ko ia kuo lulu'i, 'o taau mo e ngaahi me'a kuo ngaohi, koe'uhi ke tu'uma'u pe 'ae ngaahi me'a 'oku 'ikai fa'a lulu'i. ²⁸ Ko ia 'i

he'etau ma'u 'ae pule'anga, 'e 'ikai fa'a lulu'i, ke tau kuku ma'u mo e 'ofa, 'aia ke tau tauhi 'aki 'ae 'Otua ke 'aonga, 'i he faka'apa'apa mo e manavahē: ²⁹ He ko e afi faka'auha 'a hotau 'Otua.

13

1 Ko e ngaahi akonaki ki he fe'ofa'aki, 4 Ki he mo'ui angatonu, 5 Ke 'oua 'e manumanu, 7 Ke tokanga'i 'ae kau faifekau 'ae 'Otua, 9 Ke vakai ki he ngaahi akonaki fo'ou, 10 Ke fakahā 'a Kalaisi, 16 Ke fai 'ae foaki 'ofa, 17 Ke talangofua ki he kau tataki, 18 Ke hūfia 'ae 'aposestolo. 20 Ko hono faka'osi.

¹ Ke tu'uma'u pe 'ae fe'ofa'ofani fakakāinga. ² 'Oua na'a ngalo ke fakaafe 'ae kakai muli: he kuo fakaafe ai 'e he ni'ihī 'ae kau 'āngelo 'i he ta'e'ilo. ³ Manatu'i 'akinautolu 'oku mo'ua 'i he ha'i, 'o hangē kuo ha'isia mo kimoutolu; mo kinautolu 'oku ngaohikovi'i, 'o hangē ko ho'omou kei 'i he sino foki. ⁴ Ko e fakama'u mali mo e mohenga ta'e'uli'i, 'oku lelei ia ki he kakai kotoa pē, ka koe kau fe'auaki mo e kau tonofefine 'e fakamaau 'e he 'Otua. ⁵ Ke ta'emanumanu ho'omou 'ulungāanga; pea mou fiemālie 'i he ngaahi me'a 'oku mou ma'u: he kuo pehē mai 'e ia, "E 'ikai te u li'aki koe, pea 'e 'ikai te u 'alu 'iate koe." ⁶ Ko ia 'oku tau lea mālohi ai, "Ko hoku tokoni 'ae 'Eiki pea 'e 'ikai te u manavahē ki ha me'a 'e fai 'e he tangata kiate au." ⁷ Manatu'i 'a homou kau fakahinohino, 'akinautolu na'e lea'aki 'ae folofola 'ae 'Otua kiate kimoutolu, pea fa'ifa'itaki ki he'enau tui, 'o fakatokanga ki he ngata'anga 'o'enau 'ulungāanga. ⁸ Ko Sisu Kalaisi 'oku tatau 'i he 'aneafi, mo e 'aho ni, pea ta'engata. ⁹ Ke 'oua na'a fe'ave'aki fano 'akimoutolu 'e he ngaahi akonaki 'oku kehekehe

hono anga mo fo'ou. He ko e me'a lelei ke tu'uma'u 'ae lotu 'i he 'ofa; 'ikai 'i he ngaahi me'akai, 'aia na'e 'ikai 'aonga kiate kinautolu na'e mo'ua ki ai. ¹⁰ 'Oku ai 'etau 'esifeilaulau, 'aia 'oku 'ikai totonu ke kai mei ai 'ekinautolu 'oku tauhi 'i he fale fehikitaki. ¹¹ Kae'uma'ā ia, 'oku tutu 'i tua'ā kolo 'ae sino 'oe fanga manu ko ia, 'aia 'oku 'omi honau toto 'e he taula'eiki lahi ki he potu tapu, koe'uhi ko e angahala. ¹² Ko ia na'e mamahi foki 'a Sisu, 'i he tua'ā kolo, koe'uhi ke ne fakamā'oni'oni 'ae kakai 'aki hono ta'ata'a 'o'ona. ¹³ Ko ia ke tau 'alu atu kiate ia kitua'ā kolo, 'o fua hono manuki. ¹⁴ He 'oku 'ikai ma'u 'ekिताutolu 'i heni ha kolo 'e tu'uma'u, ka 'oku tau kumi ki ha taha 'e hoko. ¹⁵ Ko ia ke tau 'atu 'iate ia 'ae feilaulau 'oe fakafeta'i ki he 'Otua 'o ma'uaipē, 'aia ko e fua 'oe lOUNGUTU 'oka atu ai 'ae fakafeta'i ki hono huafa. ¹⁶ Ka ko e fai lelei, mo e foaki, ke 'oua na'a ngalo: he ko e ngaahi feilaulau pehē 'oku lelei'ia ai 'ae 'Otua. ¹⁷ Mou talangofua kiate kinautolu 'oku fakahino-hino 'akimoutolu, pea mou fakavaivai: he 'oku nau le'ohi homou laumālie, he te nau fakamatala ki ai, pea koe'uhi ke nau fai ia 'i he fiefia, kae'oua na'a 'i he mamahi: he 'oku ta'e'aonga ia kiate kimoutolu. ¹⁸ Hūfia 'akimautolu: he 'oku mau 'ilo kuo 'iate kimautolu 'ae 'atamai lelei, pea 'oku mau lotu ke mo'ui angatonu 'i he me'a kotoa pē. ¹⁹ Ka 'oku ou kole ke mou tokanga lahi ki ai, koe'uhi ke tuku au ke vave kiate kimoutolu. ²⁰ Ko eni, ko e 'Otua 'oe monū'ia, na'a ne toe 'omi mei he pekia 'a hotau 'Eiki ko Sisu, ko e tauhi lahi 'oe fanga sipi 'i he ta'ata'a 'oe fuakava ta'engata. ²¹ 'Ofa ke ne ngaohi 'akimoutolu ke mou haohaoa 'i he ngaue lelei kotoa pē, ke fai hono finangalo, 'o ne

fai 'iate kimoutolu 'aia 'oku lelei 'i hono 'ao, 'ia Sisu Kalaisi; ke 'iate ia 'ae ongoongolelei 'o ta'engata pea ta'engata. 'Emeni. ²² Pea 'oku ou kole kiate kimoutolu, 'e kāinga, mou tali 'ae lea 'oe akonaki ni: he kuo u tohi 'ae tohi kiate kimoutolu 'i he ngaahi lea si'i pe. ²³ 'Oku mou 'ilo kuo mama'o atu hotau kāinga ko Timote; 'a ia, ka vave 'ene ha'u, te ma mamata mo ia kiate kimoutolu. ²⁴ 'Ofa atu kiate kinautolu kotoa pē 'oku fakahinohino 'akimoutolu, mo e kāinga mā'oni'oni kotoa pē. 'Oku 'ofa atu kiate kimoutolu kotoa 'akinautolu 'i 'Itali. ²⁵ Ke 'iate kimoutolu kotoa pē 'ae 'alo'ofa. 'Emeni.

KO E TOHI TAPU KĀTOA
The Holy Bible in the Tongan language of Tonga,
Revised West Version

Public Domain

Language: Tongan

Translation by: James Baxley

Cover and title page artist: Kitione Vailea

Digital editions and layout: Michael Johnson

Web site: <https://ebible.org/ton/>

Translator support: <https://worldoutreach.org/325>

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 30 Nov 2021

2362cc12-5c8d-5627-ad4b-c1c163858892